

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

Bakalářská práce

**Plnění konvergenčních kritérií EU
Českou republikou**

Václav Vrba

© 2014 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra ekonomických teorií

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Václav Vrba

Hospodářská politika a správa

Název práce

Plnění konvergenčních kritérií EU Českou republikou

Anglický název

Fulfilling EU Convergence Criteria by the Czech Republic

Cíle práce

Hlavním cílem je detailní deskripce čtyř konvergenčních kritérií a následná analýza jejich plnění Českou republikou v období od počátku roku 2009 až po konec roku 2013.

Metodika

K vypracování práce a dosažení jejích cílů budou zvoleny metody deskripce a komparace. Relevantních závěrů bude dosaženo za pomoci analýzy a syntézy.

Rozsah textové části

30 – 40 stran

Klíčová slova

euro, eurozóna, Evropská unie, Hospodářská měnová unie, konvergenční kritéria, kurzová stabilita, míra inflace, úroková sazba, zadlužení státu

Doporučené zdroje informací

BALLA, J. Evropská integrace. 1.vyd.Praha: Advertis, 2000.ISBN 80-900907-0-2.

BOHÁČOVÁ, I., JENÍČEK, V., SVATOŠ, M. Evropská integrace. Praha: PEF ČZU v Praze, 2002. ISBN 80-213-0983-0.

CIHELKOVÁ, E., JAKŠ J. Evropská integrace – Evropské unie. Praha: VŠE, 2004. ISBN 80-245-0854-0.

CIHELKOVÁ, E. Vnější ekonomické vztahy evropské unie. 1. Vyd. Praha: Beck, 2003. ISBN 80-7179-804-5.

DĚDEK, O. Historie evropské měnové integrace. 1. Vyd. Praha: Beck, 2008. ISBN 978-80-7400-076-8.

MARKOVÁ, J. Mezinárodní měnová spolupráce. Praha: Oeconomica, 2006. ISBN 80-245-1053-7.

Vedoucí práce

Ing. Pavel Hrdlička, Ph.D.

Elektronicky schváleno dne 26. 11. 2014

doc. Ing. Josef Brčák, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 27. 11. 2014

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan PEF ČZU

V Praze dne 27. 11. 2014

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Plnění konvergenčních kritérií EU Českou republikou" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autor uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 24. listopadu 2014

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval svému vedoucímu bakalářské práce Ing. Pavlu Hrdličkovi, Ph.D. za cenné rady, připomínky, vstřícnost a poskytnuté konzultace při zpracování této bakalářské práce.

Plnění konvergenčních kritérií EU Českou republikou

Souhrn

Bakalářská práce se zabývá plněním konvergenčních kritérií Českou republikou. Tato kritéria musí být dlouhodobě dodržována pro vstup do měnové unie a zavedení eura, jakožto nové národní měny České republiky.

Práce je rozdělena na tři části. V první části je chronologicky popsán vývoj měnové integrace Evropy, nová společná měna euro a instituce s ním spojené. Je zde uveden scénář pro přijetí eura Českou republikou. Ve druhé části jsou detailně popsány konvergenční (Maastrichtská) kritéria. Poslední část práce se zabývá analýzou plnění těchto kritérií Českou republikou.

V závěru nalezneme souhrn nejdůležitějších faktů a poznatků, zmiňovaných v práci. A také hodnocení, zda je Česká republika připravena vstoupit do Evropské měnové unie.

Klíčová slova

Evropská unie, euro, eurozóna, Hospodářská měnová unie, konvergenční kritéria, míra inflace, zadlužení státu, úroková sazba, kurzová stabilita

Fulfilling EU Convergence Criteria by the Czech Republic

Summary

The bachelor thesis deals fulfilment of convergence criteria by the Czech Republic. These criteria must be observed in a long-term period to enter to monetary union and adopt euro as a new national currency of the Czech Republic.

The thesis is divided into three parts. In the first part is chronological description of European integration, new common currency euro and institutions associated with euro. Shows scenario of the Czech republic for euro adoption. In second part is description of Convergence (Maastricht) criteria in details. Last part deals with analyze of fulfillment these criteria by the Czech Republic.

In conclusion is to find a summary of key facts and knowledge mentioned in the thesis. And also evaluation if the Czech Republic is ready to integrate to the Economic and Monetary Union.

Keywords

The European Union, Euro, euro area, Economic and Monetary Union, Convergence Criteria, the inflation rate, state debt, interest rate, exchange rate stability

1. Úvod	10
2. Cíl a metodika	11
3. Integrovaní procesy Evropské unie	12
3.1. Historie evropské integrace	12
3.1.1. Počátky – Benelux a RVHP	12
3.1.2. Evropské společenství uhlí a oceli	13
3.1.3. Zrod Evropských společenství	14
3.1.4. Budování celní unie.....	15
3.1.5. Rozšíření Evropských společenství a vznik jednotného vnitřního trhu	15
3.1.6. Evropská unie.....	16
3.1.7. Vznik „eurozóny“	17
3.2. Počátky 90. let 20. století a EU jak ji známe	17
3.2.1. Smlouva o Evropské unii	18
3.2.2. Smlouva o založení Evropského společenství	21
3.2.3. Prohloubení vzájemné závislosti států ES	22
3.3. Evropská měnová unie (EMU).....	22
3.4. Euro jako společná měna EMU.....	24
3.4.1. Eurozóna	25
3.4.2. ECB, ESCB a Eurosystem,	26
3.5. Euro a Česká republika	27
3.5.1. Národní koordinační skupina pro zavedení eura.....	27
3.5.2. Scénář přijetí Eura.....	28
3.5.3. Podmínky pro přijetí eura	30
4. Konvergenční kritéria	31
4.1. Kritérium cenové stability.....	31
4.2. Kritérium udržitelnosti veřejných financí	32
4.3. Kritérium směnného kurzu.....	33
4.4. Kritérium úrokových sazeb	34
5. Plnění konvergenčních kritérií Českou republikou	35
5.1. Plnění kritéria cenové stability.....	36
5.2. Plnění kritéria udržitelnosti veřejných financí	38
5.3. Plnění kritéria směnného kurzu.....	41

5.4. Plnění kritéria konvergence dlouhodobých úrokových sazeb	42
6. Závěr	44
7. Seznam použitých zdrojů	46
8. Přílohy.....	50

1. Úvod

Podpisem Smlouvy o přistoupení se Česká republika 1. května 2004 stala členem Evropské unie. Vstup do Evropské unie znamená automatické zařazení do třetí fáze Hospodářské a měnové unie a vytváří závazek v podobě přijetí eura jako jednotné měny. České republice byla udělena dočasná výjimka pro zavedení eura. Je ovšem podmínkou, že se bude usilovat v co nejkratším časovém úseku přijmout společnou měnu, a to plněním konvergenčních kritérií.

Nežli země může nahradit svoji národní měnu eurem, je nutné, aby její ekonomický vývoj byl sladěn s celistvým hospodařením eurozóny. Musí být zajištěno, že jednotlivé státy, přijímající společnou měnu, mezi sebou nemají propastné rozdíly ve vyspělosti a vývoji jejich ekonomik a tím bylo zaručeno správné fungování eura a konvergence s měnovou unií. K tomu slouží systém plnění a dodržování čtyř konvergenčních „maastrichtských kritérií“. Teprve jsou-li kritéria důsledně a udržitelně plněna, může země usilující o vstup do měnové unie přijmout společnou měnu.

Tato konvergenční kritéria jsou detailně popsána v druhé části práce, na kterou navazuje třetí a poslední část práce. Ta obsahuje vyhodnocení konvergenčních kritérií a jejich plnění Českou republikou, od počátku roku 2009 až do konce roku 2013. Součástí je také predikce v plnění kritérií v letech 2014, 2015 a 2016.

První část bakalářské práce je věnována období před vznikem Evropské unie až po její vznik a přiblížení jejího fungování a institucím k tomu náležícím. Také se věnuje vztahu České republiky k euru a scénáři k jeho přijetí.

2. Cíl a metodika

Dílčím cílem bakalářské práce je přehledně popsat vývoj evropské integrace a zmapovat důležité události vedoucí až ke vzniku samotné Evropské unie, jak jí známe dnes. Představit hospodářskou měnovou unii a také euro, jakožto nově vytvořené společné platidlo Evropské unie, kterým některé státy již nahradily svoji národní měnu. S tím jdou ruku v ruce jednotlivé instituce, které jsou zodpovědné za měnovou politiku v eurozóně, jako je Evropská centrální banka. Dílčím cílem také je přiblížit scénář přijetí eura Českou republikou a podmínky s tím související.

Hlavním cílem je detailní deskripce čtyř konvergenčních kritérií a následná analýza jejich plnění Českou republikou v období od počátku roku 2009 až po konec roku 2013. K analýze je také připojena predikce vývoje plnění konvergenčních kritérií v následujících třech letech.

Práce bude vypracována na základě nastudování odborné literatury a článků týkajících se problematiky Evropské unie a konvergenčních kritérií s ní spojených. Ke zjištění aktuálních dat a nejnovějších informací o vývoji plnění konvergenčních kritérií Českou republikou, budou použity internetové zdroje.

K vypracování práce a dosažení jejích cílů budou zvoleny metody deskripce a komparace. Relevantních závěrů bude dosaženo za pomoci systému analýza-syntéza. Metodu deskripce můžeme vidět zejména u detailní charakteristiky konvergenčních kritérií. Analýza bude provedena na základě zkoumání plnění maastrichtských kritérií Českou republikou. Zde je k vidění také metoda komparace statistických ukazatelů ekonomického vývoje České republiky s ekonomikami třech nejlepších států měnové unie. Následné vyvozování závěrů z poznatků zjištěných analytickou metodou bude použita syntéza.

3. Integrační procesy Evropské unie

3.1. Historie evropské integrace

Úvahy o jednotné Evropě provázejí její obyvatele již od středověku. Mírovou unii v Evropě se jako první panovník pokusil založit Jiří z Poděbrad v letech 1464 až 1467. Jeho pokus se nakonec setkal s neúspěchem díky přílišné náboženské nesnášenlivosti a soupeření panovníků o moc. Poté se dlouhá století v Evropě válčilo.

Významný impuls přinesla tragédie v podobě I. Světové války, která postihla především evropský kontinent. První integrační buňkou se stala 1. května 1922 belgicko-lucemburská hospodářská unie.

Vznik diktátorských režimů v Itálii a Německu a proti tomu stalinistická ideologie propagovaná Sovětským svazem nebyly snahám o mírové soužití a evropskou integraci nakloněny. Rozpoutání druhé světové války a šest let válčení odsunulo všechny integrační snahy do pozadí (Balla, 2000).

3.1.1. Počátky – Benelux a RVHP

Britský politik Winston Churchill dne 19. září 1946 opět ve svém projevu naráží na téma spojených států evropských. Avšak v jeho očích měla Evropa sehrát roli nástroje obnovy síly Britského impéria. Takto okaté chápání Velké Británie, jako vůdčí síly poválečné Evropy, zvedlo vlnu odporu nejen v Evropě, ale i ve Spojených státech. Vyvrcholením nakonec bylo dne 17. března 1948 vytvoření Bruselského paktu, jehož členy byly Belgie, Francie, Lucembursko, Nizozemsko a Velká Británie. Razantní americkou odpovědí na britské ambice bylo ustavení Organizace Severoatlantického paktu 4. dubna 1949 ve Washingtonu. Tohoto paktu se účastnily země: USA, Kanada, Belgie, Dánsko, Francie, Island, Itálie, Lucembursko, Nizozemí, Norsko, Portugalsko a Velká Británie.

V souvislosti s realizací amerického tzv. Marshallova plánu pro hospodářskou obnovu válkou zničené Evropy a následným vznikem Organizace pro evropskou ekonomickou spolupráci, jejímž cílem bylo koordinovat pomoc poskytovanou podle Marshallova plánu, se objevil názor, že spíše než celková integrace politická, by se schůdnější mohla stát cesta jednotlivých kroků zejména v hospodářské oblasti. Příkladem se tedy stává dohoda o celní unii Nizozemí, Belgie a Lucemburska (BENELUX), uzavřena v roce 1944 a konkretizována v září roku 1947 (Dědek, 2008).

25. ledna 1949 vzniká v Moskvě Rada vzájemné hospodářské pomoci (RVHP). Zakládající země byly Sovětský svaz, Polsko, Československo, Maďarsko, Rumunsko a Bulharsko. Ze zakládací listiny vyplývá, že k založení vedly politické i ekonomické úvahy. Převaha politických motivů je ovšem nesporná. RVHP byla koncipována především jako východní protějšek Marshallova plánu a měla zabránit tomu, aby se ČSR, Polsko a Maďarsko podílely na Marshallově plánu. RVHP byla dále rozvíjena jako konkurenční východní model. Pomocí socialistické ekonomické integrace se od roku 1969 měla zvýšit materiální a kulturní životní úroveň obyvatelstva a postupně vyrovnávat ekonomický vývoj jednotlivých členských zemí RVHP. Jedním z podstatných principů RVHP bylo zachování národní a státní suverenity. RVHP byla vytvořena pouze jako mezistátní instituce na základě absolutní dobrovolnosti. Nebyly založeny žádné nadstátní orgány (Schrotter, 2003).

3.1.2. Evropské společenství uhlí a oceli

Návrh na vytvoření nadstátní organizace, která by koordinovala uhelný, a ocelářský průmysl měl Robert Schuman. Nápad se setkal s velkým úspěchem a tak 18. srpna 1951 Belgie, Francie, Itálie, Lucembursko, a Německo podepsalo tzv. Pařížskou smlouvu o založení Evropského společenství uhlí a oceli (ESUO). Hlavním cílem bylo přispívat ekonomickému rozvoji, zaměstnanosti, racionalizaci výroby atd. Další úlohou byla kontrola německých průmyslových odvětví pro eventuální obnovení válečného hospodářství (Wikipedie, 2014).

3.1.3. Zrod Evropských společenství

Na základě Messinského jednání bylo v červnu 1955 doporučeno vytvořit výbor vládních zástupců států ESUO. Výbor rozhodnul zahájit mezivládní jednání, jež vyústilo v přijetí dvou tzv. Římských smluv, zakládající Evropské hospodářské společenství (EHS a Evropské společenství atomové energie (ESAE nebo také Euratom).

EHS mělo podporovat vytváření společného trhu sblížením hospodářské politiky členských států.

ESAE byla platforma pro jadernou energetiku. Měla zvýšit bezpečnost jaderných zařízení a nadnárodní kontrolu nad manipulací se štěpným materiálem, s podporou mírového využívání atomové energie. Vzhledem ke shodné členské základně všech tří společenství, v podstatě i podobnému základnímu účelu, začala být vnímána tři formálně samostatná společenství jako jeden celek, nazývaný Evropské společenství (ES).

Dne 4. ledna 1960 byla podepsána ve Stockholmu představiteli Dánska, Irska, Lichtenštejnska, Norska, Portugalska, Rakouska, Švédska, Švýcarska a Velké Británie tzv. Stockholmská smlouva o založení Evropského sdružení volného obchodu (ESVO). Měla to být reakce na odstranění celních a obchodních omezení v rámci EHS. Základním cílem bylo rozšířit obchodní prostor členských zemí za spravedlivých podmínek a odstranit cla. V roce 1961 přistupuje do ESVO Finsko a Řecko (Balla, 2000).

Francouzský ministerský předseda de Gaulle měl také svoji vizi Evropy, ve které by vedoucí mocností byla Francie, a pokud by měl v Evropě své slovo, Velká Británie by v ní neměla žádné. Byla to z jeho strany narážka na Churchillovy plány z roku 1946. Jednání o další rozšíření ES byla až do jeho odstoupení, roku 1969, zablokována. Avšak orgány všech tří Společenství prošly velkou změnou směrem k integraci tím, že 8. dubna 1965 byla podepsána tzv. Slučovací smlouva, vytvářející jednotné orgány pro všechna Evropská společenství (Dědek, 2008).

3.1.4. Budování celní unie

K 1. červenci 1968 byla mezi členskými státy EHS zrušena cla na dovoz průmyslových výrobků. Za dalších 18 měsíců byla odbourána i cla na zemědělské produkty a pro obchodování mimo Společenství byl přijat jednotný celní sazebník. V roce 1970 došlo k dalšímu posunu. Na rozdíl od dosavadní praxe, kdy výdaje byly hrazeny prostřednictvím příspěvků členských států, získalo Společenství samostatné příjmy plynoucí do jejich rozpočtu automaticky z každého členského státu (tedy již příjmy trvalé a nezávislé na vůli států je poskytovat). Jejich zdrojem byly především celní dávky a část daně z přidané hodnoty (Balla, 2000).

3.1.5. Rozšíření Evropských společenství a vznik jednotného vnitřního trhu

Evropská společenství se poprvé rozšiřují 1. ledna 1973. Novými členy se stávají Dánsko, Irsko a Velká Británie. V prosinci roku 1974 byla přijata deklarace zřizující Evropskou radu, a zároveň byl odsouhlasen záměr obsazovat Evropský parlament. Rok poté byla podepsána smlouva zřizující společný Účetní dvůr Evropských společenství. Cílem Bruselského jednání Evropské rady v roce 1978 bylo vytvoření společné evropské měnové jednotky (ECU) – koš, který je založený na váženém průměru měn států ES a mechanismu směnných kurzů založeném na síti centrálních kurzů měn členských států. Systém zůstal i přes občasné problémy funkční až do let 1992 - 1993, kdy spekulace s cizími měnami destabilizuje mechanismus směnných kurzů a několik měn vytlačí (Balla, 2008).

V roce 1981 se desátým členem Evropského společenství stává Řecko. V sedmdesátých letech nastává nebezpečí stagnace integračního procesu, v roce 1985 jsou proto formulovány tři základní skupiny překážek stojící v cestě ke skutečnému jednotnému trhu:

- Fyzické překážky na hranicích mezi členskými státy
- Technické různé technické standardy mezi členskými státy
- Daňové různé systémy nepřímého zdaňování, zejména DPH

Současně, se vstupem Španělska a Portugalska, v roce 1986 byl přijat Jednotný evropský akt, klíčový dokument členských států ES. Upravoval právní rámec pro zajištění volného pohybu zboží, služeb, osob a kapitálu bez jakýchkoliv překážek.

První asociační dohody se zeměmi střední a východní Evropy (Polskem, Maďarskem a ČSFR) byly podepsány 16. prosince 1991 (Dědek, 2008).

3.1.6. Evropská unie

V prosinci 1990 jsou zahájeny dvě mezivládní konference s účelem vytvoření rámce pro užší politickou spolupráci v oblasti politiky, justice a vnitřní bezpečnosti. Roční jednání vrcholí ve dnech 9. a 10. prosince 1991 kdy se z ES stává Evropská unie (EU). Následuje slavnostní podpis 7. února 1992 v Maastrichtu a po dokončení všech ratifikací nabývá účinnosti 1. listopadu 1993. Smlouva obsahuje konvergenční kritéria pro státy EU a ty je musí plnit, chtějí-li přijmout jednotnou měnu.

V roce 1995 se EU poprvé rozšiřuje o Finsko, Rakousko a Švédsko, o devět let později se EU rozšiřuje znovu, tentokrát o 10 států (**Česká republika**, Estonsko, Kypr, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Polsko, Slovensko a Slovinsko). V roce 2007 se přidává Bulharsko a Rumunsko a v roce 2013 jako poslední Chorvatsko. Evropská Unie má tedy nyní 28 členských států (Balla, 2000; Wikipedie 2014).

Obr. 1.: Mapa Evropské unie k 1. červenci 2013

Zdroj: (Wikipedia, 2014)

3.1.7. Vznik „eurozóny“

V roce 1998 je zveřejněno jedenáct zakládajících členů eurozóny. Evropská centrální banka (ECB) zahajuje svojí činnost. Roku 2001 se přidává Řecko a šest let na to, jako první stát z nově přijaté desítky do EU, je přijato také Slovinsko. Do eurozóny je zařazen Kypr a Malta v roce 2008, o rok později také Slovensko a v roce 2011 Estonsko. A jako poslední se letos přidává Lotyšsko. Eurozóna skýtá tedy k dnešnímu datu 18 členských států.

Výše uvedeným událostem, devadesátými lety 20. století počínaje a první dekadou 21. století konče, se budeme podrobněji věnovat v následujících kapitolách práce (Balla, 2000; Wikipedie 2014).

3.2. Počátky 90. let 20. století a EU jak ji známe

Jednotný vnitřní trh byl již plně realizován, tudíž cílem mezivládních konferencí bylo vytvoření smluvního rámce pro vznik hospodářské a měnové unie členských zemí

Společenství. To se počátkem 90. let. přechodem k tržním ekonomikám v zemích střední a východní Evropy stalo jedním z nejvýznamnějších integračních projektů vůbec. Na popud těchto událostí se pro země ES stalo vytvoření hospodářské a měnové unie základním politickým cílem.

ES se začalo angažovat i v jiných než ekonomických oblastech (životní prostředí, vědecko-technický vývoj atd.). Bohužel žádná z těchto oblastí nebyla upřesněna Římskou smlouvou, a tak ji bylo třeba upravit.

Jak jsem již zmínil, tak 12 členských zemí ES ve městě Maastricht v Nizozemsku slavnostně podepsaly dva dokumenty:

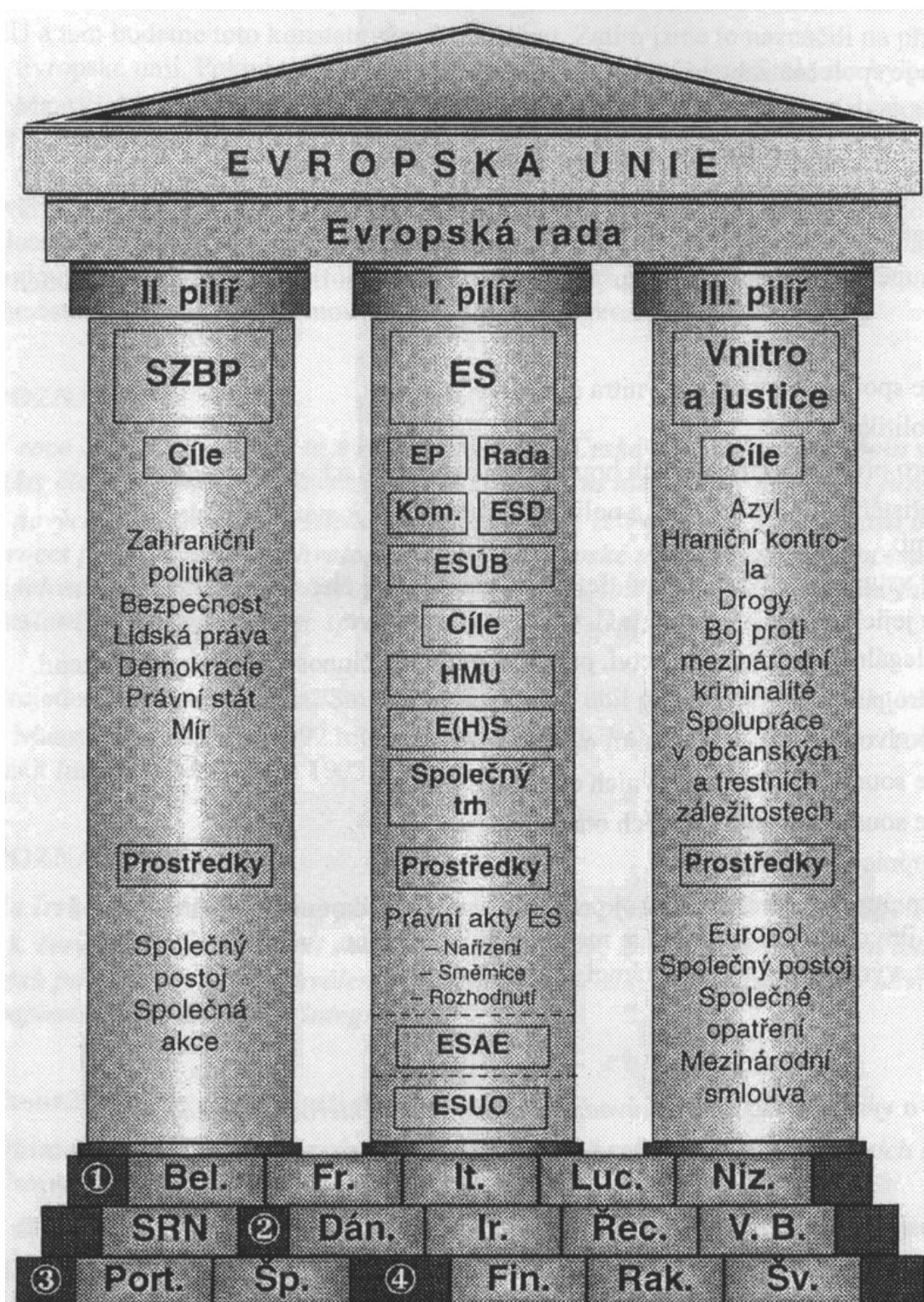
- Smlouva o Evropské unii
- Smlouva o založení Evropského společenství

Rozdílný přístup a také zájmy členů Evropského společenství přičinily, že tyto a k nim další méně důležité dokumenty nazývané se „Maastrichtská smlouva“ vznikaly delší dobu. Až po dlouhém vyjednávání a přijetí řady kompromisů a dohod se tato ujednání podařilo vyhotovit (Cihelková, Jakš, 2004).

3.2.1. Smlouva o Evropské unii

Tato smlouva vytvořila a zaštitila Evropskou unii a zavedla proces spolurozhodování a nové formy spolupráce mezi členskými státy a díky němu má Evropský parlament větší slovo při rozhodování. EU zaměřuje svojí činnost do tří oblastí, které překračují rámec původní Římské smlouvy. Říká se jim tři „pilíře“ (Europa.eu, 2010).

Obr. 2.: Tři pilíře EU

Zdroj: (Eridanus, 2012)

První pilíř – Evropské společenství

Prvním pilířem je Evropské společenství, jelikož bylo založeno již roku 1957, považuje se za nejvíce propracované a nejsilnější. Vymezuje primární a sekundární právo EU a týká se také ekonomických, sociálních a ekologických záležitostí. Úkolem bylo vytvoření trhu, HMU atd. Vývoj hospodářských činností v Unii by měl být harmonický, trvalý a také šetrný k životnímu prostředí. Měla by se podporovat vysoká úroveň zaměstnanosti, zvyšování kvality životní úrovně a vzájemná solidarita členských států

Druhý pilíř – společná zahraniční a bezpečnostní politika

Druhý pilíř, mimo oblasti uvedené v nadpise, zahrnoval také vojenské záležitosti, zejména obranu společných hodnot, zájmů a nezávislosti. V neposlední řadě bylo třeba posilovat bezpečnosti Unie a s tím související udržení míru a posilování mezinárodní bezpečnosti členských států. Vše muselo být v souladu se zásadami Charty OSN, Pařížské charty a helsinského Závěrečného aktu (Cihelková, 2001).

Třetí pilíř – Policejní a justiční spolupráce

Do třetího pilíře byly umístěny zbývající záležitosti. Druhá a třetí oblast vzešly rozšířením a rozdělením původní oblasti Spravedlnosti a vnitřní věci.

Cíl je poskytnout občanům Evropské unie bezpečí a právo na ochranu. Především by se mělo zamezit rasismu, xenofobii, organizovanému zločinu a především terorismu, obchodu s bílým masem, zločinům páchaných na dětech, obchodu se zbraněmi a drogami. Těchto cílů lze dosáhnout spoluprací policejních, celních a jiných odborných orgánů členských zemí jako celek

Smlouva o EU, platná od 1. listopadu 1993, byla uzavřena na dobu neurčitou a mimo vymezení, těch výše popsaných třech pilířů, zavádí také občanství Unie, které má občanům zajistit lepší ochranu práv a svobod. Občanství dává jakémukoli občanovi všech členských států právo se pohybovat, žít, pracovat, volit či kandidovat v obecních volbách či do Evropského parlamentu. Každý občan kteréhokoli členského státu se může obrátit na Evropský parlament či jiné orgány Evropského společenství se stížností nebo být pod ochranou jurisdikce v jakémkoli státě, který je členem (Rozhlas, 2012).

3.2.2. Smlouva o založení Evropského společenství

Evropské hospodářské společenství (EHS) se tímto rozšířením Římské smlouvy z roku 1957 přejmenovalo na Evropské společenství. Smlouva byla obohacena o spoustu nových prvků, ke kterým dospělo ES postupným vyvíjením až do 90. let. Začíná se také věnovat jiným činnostem než pouze v ekonomické sféře.

Základem této smlouvy byl již Jednotný evropský akt z roku 1986, který je v ní dopodrobna charakterizován. Aktivita všech členských zemí by se měly doplňovat a mělo by mezi nimi docházet ke koordinaci. Výrazně se prohlubuje sociální dimenze procesu integrace. Jsou zde podpora výzkumu a vývoje v oblasti techniky, zásady sociální politiky, odborné i všeobecné vzdělání. Důležitá je hospodářská a zejména sociální soudržnost, na jejímž základě se snižují rozdíly mezi regiony (Cihelková, Jakš, 2004).

Stanovuje také časový harmonogram a podmínky pro vytváření HMU. Měl být také známý termín, kdy bude zavedena jednotná měna. V té době se ještě předpokládalo, že to bude ECU – Evropská měnová jednotka. Měnové instituce dostávaly své funkce. Vymezuje jaké státy se účastní či neúčastní (Velká Británie, Dánsko) závěrečné třetí etapy k zavedení společné měny.

Změny se také týkaly rozhodovacích procesů, v jejichž prominentní roli bude hrát Evropský parlament získávající větší pravomoc. Je nyní žádán jeho souhlas ve věcech mezinárodní smluv, o využívání strukturálních fondů a ve složení Evropské komise. Opatření schválená Radou nyní mohl parlament odmítnout absolutní většinou a navrhnout změny, tomuto nově zavedenému postupu se říká tzv. spolurozhodování.

Smlouva o založení Evropského společenství byla stejně, jako Smlouva o Evropské unii uzavřena na dobu neurčitou, a nežli vstoupila v platnost 1. listopadu 1993, musela projít mnohými ratifikacemi (Cihelková, 2001).

3.2.3. Prohloubení vzájemné závislosti států ES

Členské státy prohloubily vzájemnou závislost a pokročily v procesu sjednocení díky Maastrichtským dokumentům. Státní suverenita jednotlivých států je pokořována na úkor vytvoření místa pro dosažení efektivity a dynamiky rozvoje jako celku. Sféra sociální, politická a občanská se v celoevropském měřítku začíná přibližovat důležitosti bojovat o prvenství v ekonomice a technické vyspělosti. Maastrichtské dokumenty jsou úspěchem dlouholetého snažení o urychlení z počátku jen západoevropské, ale poté i celoevropské integrace (Cihelková 2001).

3.3. Evropská měnová unie (EMU)

Příprava EMU, probíhající od začátku 90. let do konce roku 1998, zahrnovala schválení daného projektu a jeho harmonogramu a politicko-psychologické, ekonomické a technické aspekty v jejich vzájemné podmíněnosti a propojenosti. K tomu účelu byl v Hannoveru v červnu 1988 ustaven výbor, v jehož čele stál Jacques Delors, s úkolem vypracovat návrh postupu přípravy a realizace EMU. Tak se také stalo a první etapa přechodu k EMU byla zahájena 1. července 1990. Delorova zpráva navazovala na Wernerovu zprávu a obsahovala návrh na (Cihelková, Jakš, 2004).

- Zavedení úplné směnitelnosti měn
- Úplnou liberalizaci toků kapitálu a plnou integraci kapitálových trhů
- Neodvolatelnou fixaci měnových kurzů
- Zavedení společné měny nahrazující měny národní
- Koordinaci rozpočtové politiky členských zemí
- Zřízení Evropského systému centrálních bank v čele s Evropskou centrální bankou jako nezávislou institucí
- Makroekonomickou konvergenci
- Harmonogram přípravy a realizace EMU ve třech stádiích (etapách):
 - Stadium 1: 1.7.1990 – 31.12.1993
 - Stadium 2: 1.1.1994 – 31.12.1998
 - Stadium 3: 1.1.1999 – 30.6.2002

První etapa vzniku EMU spočívala ve vzájemném odbourání měnových a devizových bariér mezi členskými státy. Byl vytvořen výbor guvernérů centrálních bank států EHS. Zabýval se otázkami směnného kurzu, měnové politiky a sledování otázek týkajících se bankovní kontroly aby bylo dosaženo cenové stability. Připravoval se právní rámec na realizaci druhé a třetí etapy, proto byla svolána konference o EMU, jenž vyústila ve Smlouvu o Evropské unii a Smlouvu o založení Evropského společenství, o kterých je řeč v předešlých kapitolách. 1. listopadu 1993, po spoustě ratifikací, nabyla účinnosti smlouva o Evropském statusu centrálních bank (ESCB), Evropské centrální bance (ECB) a Evropského měnového institutu (EMI) .

Založením EMI 1. ledna 1994 se dostáváme do druhé etapy. Činnost guvernérů mohla být ukončena. EMI posiloval spolupráci mezi centrálními bankami a měnovými politikami, která měla vyústit vznikem jednotné měny. Evropská rada odhlasovala v prosinci 1995 název evropské měnové jednotky „euro“ a o téměř tři roky později, 2. května 1998, padlo jednomyslné rozhodnutí, že Belgie, Finsko, Francie, Irsko, Itálie, Lucembursko, Německo, Nizozemsko, Portugalsko, Rakousko a Španělsko splnilo podmínky pro přijetí jednotné měny a účasti ve třetí etapě. Téhož měsíce byla také ustanovena Evropská centrální banka jmenováním prezidenta, viceprezidenta a výkonných rad ECB. Evropská a národní centrální banka tvoří tzv. Eurosystem. Tím dokončil EMI veškerou svoji práci, kterou byl pověřen a mohl být rozpuštěn (Cihelková, 2001).

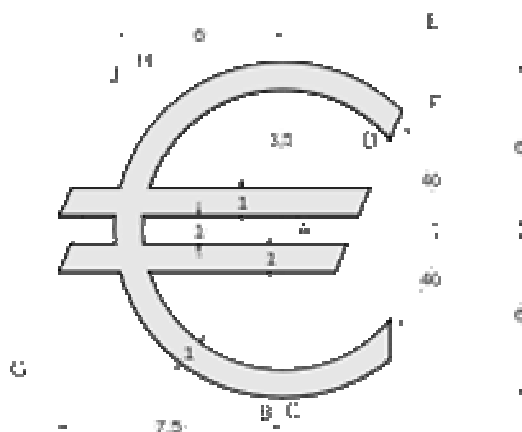
Třetí etapa začala pro jedenáct členských zemí, které splnily zadané podmínky v podstatě automaticky 1. ledna 1999. Dánsko a Velká Británie si při jednání v Maastrichtu vyžádaly výjimky a Řecko nesplnilo konvergenční kritéria (splnilo je 1.1.2001 a na jejich základě bylo přijato). Švédsko výjimku nemělo a v podstatě porušilo Maastrichtskou smlouvu, jelikož nemělo zahrnutou měnu v mechanismu měnových kurzů. Třetí etapa byla rozdělena na dvě fáze. V první fázi (1.1.1999 – 31.12.2001) obíhala vedle dvanácti národních měn členských zemí EMU také nová společná měna euro, ale pouze v bezhotovostní podobě. Vzhledem k fixně stanovenému množství byly národní měny kvantitativním vyjádřením jednoho eura. Každý se mohl dobrovolně rozhodnout, jakou měnu bude používat. Druhá fáze, začíná hned den po

skončení fáze první a trvala jen dva měsíce. Euro je uzákoněné jako společná měna a vedle bezhotovostní podoby začíná obíhat i v podobě bankovek a mincí a je realizovaná úplná měnová unie. Národní měny jsou stahovány z oběhu a 1.3.2002 se jediným zákonným platidlem v daném euroregionu stalo euro (ECB, 2012).

3.4. Euro jako společná měna EMU

Euro (měnový kód ISO 4217, EUR) je měna eurozóny a po americkém dolaru (USD) druhý nejdůležitější reprezentant ve světovém měnovém systému. Euro je oficiálním platidlem v 18 z 28 států Evropské unie a v šesti dalších zemích mimo EU. Vstupem do EU se Česká republika také zavázala přijmout jednotnou evropskou měnu po splnění maastrichtských kritérií. Zavedení eura umožnilo nahrazení košové jednotky ECU, složené z dvanácti měn zemí EU, měnou euro v poměru 1:1 a zafixování jedenácti měn členských zemí EMU k euru. Na základě výpočtu měnového kurzu ECU k USD z 31.12.1998 byl stanoven výchozí kurz eura k USD k 1.1.1999 ve výši $1,1677 \text{ USD} = 1 \text{ ECU} = 1 \text{ EUR}$. Sazba jednotlivých měn EU ve vztahu k ECU, resp. k euru byla vypočtena vynásobením tržních kurzů měn jedenácti členských zemí k USD. Samotný název „euro“ pro jednotnou měnu byl odhlasován Evropskou radou v Madridu v prosinci 1995. Řecké písmeno epsilon, jenž je symbolem pro antiku jakožto kolébku civilizace Evropy se stalo vzorem pro symbol eura (€). Dvě rovnoběžky uprostřed mají symbolizovat stabilitu eura (Cihelková, 2001).

Obr. 3.: Oficiální goniometrické parametry znaku eura

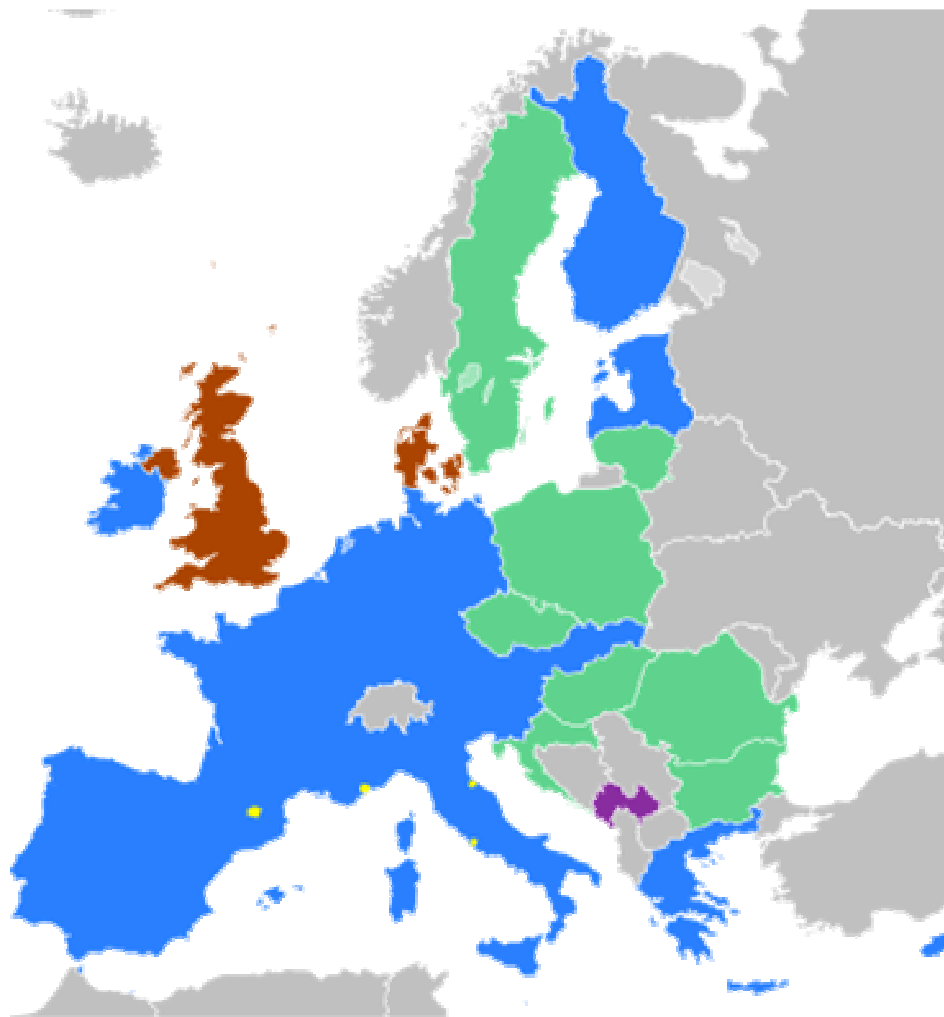

Zdroj: (Wikipedie, 2014)

3.4.1. Eurozóna

Vznikla 1. ledna 1999. Oficiálně se nazývá euro oblast Zde k nahlédnutí:

Obr. 4.: Evropské země používající euro jako svou měnu

- Poznámka:**
- členské státy eurozóny (18)
 - státy EU, které vstoupí do eurozóny po roce 2013 (8)
 - státy EU s trvalou výjimkou na zavedení eura (2)
 - státy mimo EU, které používají euro na základě dohody s EU (4)
 - státy a území mimo EU, které používají euro bez dohody s EU (2)

Zdroj: (Wikipedie, 2014)

3.4.2. ECB, ESCB a Eurosystem,

Evropská centrální banka odpovídá za měnovou politiku eurozóny a centrální banky členských států s ní spolupracují. Orgány jako Eurosystem a Evropský systém centrálních bank (ESCB) na vše dohlíží.

Evropská centrální banka

Evropská centrální banka byla založena 30. března 1998, od 1. ledna 1999 zahájila oficiálně svou činnost. Jako vrcholný řídicí subjekt měnové politiky zajišťuje plnění úkolů ESCB buď přímo vlastní činností, nebo prostřednictvím národních centrálních bank. Vrcholný orgán ECB je řídicí rada složená z 12 guvernérů národních centrálních bank a z 6 členů Výkonné rady ECB. Pokračuje v činnosti Evropského měnového institutu. Její úkol je spravovat devizové rezervy, emise eurobankovek, navrhnout právní normy, také se řídí zásadou nezávislosti.

Evropský systém centrálních bank (ESCB)

Tvoří ho ECB spolu s centrálními bankami členských států EU. Zahrnuje všechny země EU a řeší otázky týkající se EU jako celku. Je to pouze organizace seskupená instituce a nemá žádnou právní subjektivitu. ESCB je zodpovědný za hladké provádění platebních operací, včetně obstarání finančních prostředků finančním institucím, což vlastně znamená garanci finanční stability celého systému. Hlavní náplní je tedy přesouvání finančních prostředků od subjektů, kterým v dané době přebývají, k těm subjektům, kteří je potřebují. Kdyby došlo k zavedení eura ve všech členských zemích, ESCB by mohlo přestat fungovat (MFČR, 2011).

Eurosystem

Je tvořen také ECB, ale na rozdíl od ESCB, zahrnující k tomu všechny národní centrální banky EU, eurosystem zahrnuje pouze centrální banky těch zemí, které zavedly euro. Je zodpovědný za měnovou politiku v eurozóně a dosahování stanovených cílů pro

cenovou stabilitu je jeho hlavním úkolem. Dále spravuje devizové rezervy, spolupracuje s ostatními bankami na statistických ukazatelích o eurozóně a dohlíží na finanční stabilitu (Holub, 2003).

3.5. Euro a Česká republika

Tím, že se Česká republika stala 1. května 2004 členem EU, se zavázala k přijetí eura. Termín, kdy bude žádat o přijetí eura, určuje vláda. Nežli se dostane do eurozóny, musí každá země splnit ekonomicko-právní podmínky známé jako konvergenční kritéria.

Zavedení eura je velice složitý proces, s velkým množstvím aspektů. Přináší s sebou jak výhody, tak nevýhody. Bude se dotýkat všech obyvatel státu a je třeba se na něj připravit. Národní plán zavedení eura, který byl k tomuto účelu vypracován, přechod usnadní. Stanovuje principy, které musí přechod na euro respektovat. Princip právní jistoty zaručí, že všechny smlouvy uzavřené v českých korunách zůstanou nadále platné i po zavedení eura. Princip ochrany spotřebitele se snaží, aby se po zavedení eura klamně nezvyšovaly ceny tím, že peněžní částky budou uváděny v korunách i eurech si spotřebitel mohl lépe zvyknout na novou měnu. Princip minimalizace nákladů dohlíží na to, aby přechod na euro byl ohleduplný jak k soukromým, tak státním orgánům. Protože Národní plán stanovuje, že náklady na zavedení eura si musí každý hradit z vlastních zdrojů, bude nutné poskytovat včasné a jasné informace. (NKS, 2013).

3.5.1. Národní koordinační skupina pro zavedení eura

NKS byla zřízena roku 2005, aby řídila a koordinovala dílčí aktivity tak složitého procesu, jako je zavedení eura. Jejím úkolem je koordinovat úkoly technické, legislativní a organizační související se zavedením jednotné měny v ČR. NKS v čele s národním koordinátorem prof. Ing. Oldřichem Dědkem, CSc. zřizuje i menší pracovní skupiny, které řeší konkretizované úkoly a připravuje podklady pro rozhodování NKS či vlády (NKS, 2013).

Obr. 5: Institucionální zajištění zavedení eura v ČR

Zdroj: (NKS, 2013)

3.5.2. Scénář přijetí Eura

Vláda ČR rozhodla v říjnu 2006, že k přechodu z koruny na euro použije metodu „velký třesk“ (Big bang). Jedná se o jednorázový přechod. Hotovostní i bezhotovostní platební styk začne platit ve stejném okamžiku. Celý proces přechodu můžeme rozdělit do pěti fází, které si můžeme prohlédnout na obrázku 6 (NKS, 2013).

Obr. 6.: Scénář přijetí eura v ČR

Zdroj: (NKS, 2013)

Předpřípravná fáze

Čeká se na rozhodnutí evropských institucí, zda ČR vyhověla podmínkám pro zavedení eura. Jediným zákonným platidlem je česká koruna (NKS, 2013).

Přípravná fáze

Za předpokladu splnění podmínek stanoví Radou EU oficiální koeficient pro přepočet (1 EUR = XX,XXXX). Stále se může platit jen českou korunou, ale již je uzákoněno duální označování cen jak v korunách, tak v eurech. Doba trvání přibližně 6 měsíců (Brůžek, 2012).

Duální cirkulace

Stahuje se korunové oběživo a nahradí je eurové mince a bankovky. Bezhotovostní platby lze uskutečnit pouze v eurech, placení v hotovosti je možné v obou měnách, obchodník však může vrátit zákazníkovi pouze v eurech. Duální označování cen stále platí. Doba trvání je zhruba 14 dní (NKS, 2013).

Ukončení duálního označování

Všechny platby probíhají v eurech, ale stále je povinné duální označení cen. České koruny si lidé mohou směnit v jakékoliv bance. Probíhá až do konce kalendářního roku (NKS, 2013).

Plně funkční euro

Všechna přechodná opatření mohou být ukončena a euro obíhá jako regulérní plnohodnotná měna. Směnit české koruny na eura lze jen na pobočkách ČNB (NKS, 2013).

3.5.3 Podmínky pro přijetí eura

Podmínky pro zavedení eura členskými zeměmi Evropské unie stanovuje **Článek 140 Smlouvy o fungování Evropské unie** (dále jen „Smlouva“), podrobně je pak charakterizuje **Protokol o konvergenčních kritériích** a **Protokol o postupu při nadměrném schodku**.

Konvergenční kritéria je možné rozdělit na měnová a rozpočtová. Měnová kritéria se zabývají velikostí inflace, výší úrokových sazeb či stabilitě měnového kurzu zatímco kritéria rozpočtová stanovují maximální výši schodku státního rozpočtu a veřejného dluhu v poměru k HDP. Udržitelnost těchto kritérií je nezbytná, nestačí je pouze jednorázově splnit.

Maastrichtská kritéria slouží k zabezpečení funkčnosti společné měnové politiky a schopnosti fungovat bez vlastní kurzové a měnové politiky, ale jako celek. Je nutné dosáhnout určité míry sladění hospodářského cyklu a ekonomické úrovně členských zemí, aby měnová politika mohla působit jednotně v rámci celé eurozóny.

Smlouva také požaduje slučitelnost právních předpisů jednotlivých zemí s legislativou Evropské unie (NKS, 2013; Brůžek, 2013).

4. Konvergenční kritéria

4.1. Kritérium cenové stability

Článek 140 odst. 1 první odrážka Smlouvy požaduje:

„dosažení vysokého stupně cenové stability patrného z míry inflace, která se blíží míře inflace nejvýše tří členských států, jež dosáhly v oblasti cenové stability nejlepších výsledků“. (Smlouva o fungování evropské unie, 2008).

U kritéria cenové stability se od státu vyžaduje, aby dlouhodobě udržitelná cenová stabilita a průměrná míra inflace měřená v průběhu jednoho roku před provedeným šetřením, jež nepřekračuje o více než 1,5 procentního bodu míru inflace nejvýše tří členských států, které v oblasti cenové stability dosáhly nejlepší výsledků. Inflace se měří pomocí indexu spotřebitelských cen a na srovnatelném základě s přihlédnutím k rozdílnému vymezení pojmů v jednotlivých členských státech (ECB, 2008).

Míra inflace se vypočítá pomocí aktuálního zvýšení průměru harmonizovaného indexu spotřebitelských cen za posledních 12 měsíců oproti průměru předešlých 12 měsíců. Referenční hodnota se stanoví dle třech členských států s nejnižší kladnou inflací, ze kterých se udělá nevážený aritmetický průměr. Je důležité, aby se inflace jednotlivých států od sebe moc nelišily. Velké rozdíly v inflaci by zapříčinily spíše divergenci, což by nevyhovovalo dlouhodobému horizontu společné měnové politiky. Cenová stabilita je jedním z nejdůležitějších kritérií pro vznik a fungování měnové unie a také se přísně sleduje při vstupu země do třetí etapy HMU. Jako příklad můžeme uvést pokus Litvy z roku 2006 o zařazení do eurozóny. Vstup jí byl zamítnut, ačkoli splňovala všechna kritéria až na cenovou stabilitu, kterou přesáhla o jednu desetinu procenta (NKS, 2013; Cihelková, Kunešová, 2006).

4.2. Kritérium udržitelnosti veřejných financí

Toto kritérium obsahuje dvě části. První se zabývá kritériem vládního deficitu, které kontroluje stav veřejných financí z krátko- až střednědobého hlediska. Druhá část je kritérium veřejného dluhu, které se zabývá dlouhodobou udržitelností veřejných financí. Mají mezi sebou velice úzký vztah, neboť vládní dluh je nejvíce navyšován zápornými saldy veřejných rozpočtů (NKS, 2013).

Článek 140 odst. 1 druhá odrážka Smlouvy požaduje:

„dlouhodobě udržitelný stav veřejných financí patrný ze stavu veřejných rozpočtů nevykazujících nadměrný schodek ve smyslu č. 104 odst. 6“. (Smlouva o fungování evropské unie, 2008)

Kritérium vládního deficitu

Podmínka stanovuje, že *„poměr plánovaného nebo skutečného schodku veřejných financí k hrubému domácímu produktu v tržních cenách nepřekročí 3 %, kromě případů, kdy buď poměr podstatně klesl, nebo se neustále snižoval, až dosáhl úrovně, která se blíží referenční hodnotě, anebo překročení nad referenční hodnotu bylo pouze výjimečné a dočasné a poměr zůstává blízko k referenční hodnotě“.* (ČNB, 2014)

Výsledek hospodaření všech vládních institucí je buď přebytek (příjmy jsou vyšší než výdaje) či schodek neboli deficit (utrátí se více peněz za kalendářní rok, nežli činily příjmy).

Kritérium vládního dluhu

Podmínka vyžaduje, aby *„poměr veřejného dluhu v tržních cenách k hrubému domácímu produktu nepřekročil 60 %, kromě případů, kdy se poměr dostatečně snižuje a blíží se uspokojivým tempem k referenční hodnotě“.* (ČNB, 2014)

Když se kumulují schodky veřejných financí tak se navyšuje státní dluh. Je to tedy součet všech dluhů, které vytvoří státní sektor za určité časové období. Nejčastěji se

součet dělá koncem kalendářního roku. Aby bylo splněno kritérium veřejných financí je důležité, aby země dodržovala obě určené podmínky a nevykazovala nadměrný schodek. V případě, že země nedodrží stanovené referenční hodnoty a bude rozhodnuto o nadměrném schodku, jsou odstartována nápravná řešení. Postup při nápravných řešeních stanovuje Smlouva o EU a Pakt o stabilitě růstu a zahrnuje opatření k odstranění schodku či sankce za neakceptování nařízení. Nestačí jen splnit tato kritéria, ale také je třeba je dlouhodobě udržet i po přechodu na jednotnou měnu v horizontu dlouhodobých událostí (CNB, 2003).

4.3. Kritérium směnného kurzu

Článek 140 odst. 1 třetí odrážka Smlouvy požaduje:

„dodržování normálního fluktučního rozpětí stanoveného mechanismem směnných kurzů Evropského měnového systému po dobu alespoň dvou let, aniž by došlo k devalvaci vůči euru“. (Smlouva o fungování evropské unie, 2008)

Ke splnění tohoto kritéria je nutné zapojit měnu do mechanismu měnových kurzů II (ERM II) a udržet kurzovou stabilitu. Měna se musí pohybovat ve fluktučním pásmu kurzového mechanismu, což je $\pm 15\%$ od centrální parity. Aby bylo možné trvale kurz zafixovat ve fluktučním pásmu, musí se kurz pohybovat ve fluktučním pásmu po dva roky od vyměření centrální parity.

Nejdříve byl zde ERM. Byl to představitel hlavního pilíře Evropského měnové systému. Šířka fluktučního pásma zde byla stanovena pouze na $\pm 2,25\%$. K rozšíření na dnešních 15% došlo až po měnových turbulencích za období krize v 90 letech. ERM II je nástupcem ERM a jeho úkol je omezit kolísání měn k euru fixováním zúčastněných měn k euru. Fluktuční pásmo je vlastně prostor, ve kterém se domácí měna může pohybovat. V ERM II je to interval 15% pod nebo nad centrální paritu jenž stanovuje střed. V tomto rozhraní udržuje měnu Centrální národní banka za pomoci intervencí (měnu buď odkupuje nebo prodává). Hranice patnácti procent není pevně určena. Každý stát účastnící se ERM II má právo si určit užší pásmo. Ne však širší než 15% , pouze

užší (Dánsko si například určilo flukтуаční pásmo $\pm 2,5$ % od centrální parity, aby zachovalo úzkou vazbu na euro).

Vstup do ERM II je dobrovolný. Státy sice samy rozhodují o vstupu, ale pro získání eura a přijetí do Evropské měnové unie je nevyhnutelný. Ucházející se země by se do mechanismu měla zapojit až v okamžiku dosáhnutí ekonomické sladění. Také musí mít předpoklady pro přijetí jednotné měny v krátkém čase poté, co stráví dva roky v mechanismu měnových kurzů (Cihelková, Kunešová, 2006; CNB, 2005).

4.4. Kritérium úrokových sazeb

Článek 140 odst. 1 čtvrtá odrážka Smlouvy požaduje:

„stálost konvergence dosažené členským státem, na který se vztahuje výjimka, a jeho účasti v mechanismu směnných kurzů, která se odráží v úrovních dlouhodobých úrokových sazeb“. (Smlouva o fungování evropské unie, 2008)

Cíl konvergence úrokových sazeb určuje, aby *„v průběhu jednoho roku před šetřením průměrná dlouhodobá nominální úroková sazba členského státu nepřekračovala o více než 2 procentní body úrokovou sazbu nejvýše tří členských států, které dosáhly nejlepších výsledků v oblasti cenové stability“.* (ECB, 2008)

Z údajů dostupných z HICP se vypočítá pomocí aritmetického průměru z posledních dvanácti měsíců průměrná dlouhodobá úroková sazba. K té se připočtou dva procentní body a dále se porovnává s aritmetickým průměrem dlouhodobých úrokových sazeb třech členských států s nejnižší mírou inflace (ECB, 2008).

Pro měření úrokových sazeb se používají výnosy desetiletých státních dluhopisů nebo srovnatelných cenných papírů. Doba splatnosti dlouhodobých státních dluhopisů je nejméně 10 let a jsou vydávány státem. Cena dluhopisů pro nákup nebo prodej závisí na změnách úrokových sazeb. To je důvod proč kritérium snižuje rozdíly v dlouhodobých úrokových mírách (NKS, 2013).

5. Plnění konvergenčních kritérií Českou republikou

Maastrichtská kritéria jsou neodmyslitelně spojena se vstupem do eurozóny a každá země v EU je musí splňovat bez výjimky, jestliže chce zavést jednotnou měnu. Účast ve třetí etapě Hospodářské a měnové unie je jedna z podmínek. Po přistoupení do EU se Česká republika stala jednou ze zemí, která obdržela dočasný odklad k účasti ve třetí etapě Hospodářské měnové unie. Tato výjimka se vztahuje na státy, které k datu přistoupení do EU nejsou schopny dostat závazků, které plynou ze Smlouvy o evropské unii. V případě, že se na stát vztahuje tato výjimka, je nutností minimálně jednou za dva roky podávat Radě evropské unie zprávy (tzv. Konvergenční zprávy) o tom, jak si stát vede v pokroku plnění konvergenčních kritérií. Pokud dosahuje stát vysokého stupně udržitelné konvergence, zástupci jednotlivých států eurozóny hlasují, a poté je na Radě, zdali bude výjimka státu odebrána či nikoli. Poté nastává vypočítání koeficientu, který určí, s jakým kurzem nahradí euro měnu daného státu. Země, které obdržely dočasný odklad, by měly usilovat o co nejrychlejší zavedení společné měny. Nicméně každý stát si sám stanoví termín vstupu v momentě, kdy bude připravený. Česká republika není členem eurozóny. V roce 2003 byla vytvořena strategie pro přijetí eura a v ní ČNB navrhovala přistoupit okolo roku 2009 až 2010. Ještě než ČR vstoupila do EU, byl však navržen rok 2007. Tato strategie však nebyla uskutečněna, a proto její aktualizace z roku 2007 stanovuje, že termín splnění kritérií pro přijetí eura není určen.

Pokud jde o již zmíněnou slučitelnost právních předpisů, Česká republika nemá zcela slučitelné právní předpisy s články 130 a 131 Smlouvy a statutem ESCB/ECB. Zejména Zákon o České národní bance č. 6/1993 Sb. ze dne 17. prosince 1992 a zákon č. 229/2002 Sb. O finančním arbitrovi. Neslučitelnosti jsou v začlenění centrální banky do ESCB v době přijetí eura, zákazu měnového financování (MFČR,2011;NKS, 2013;CNB, 2012).

5.1. Plnění kritéria cenové stability

Cenová stabilita je jedním z nejpřísněji sledovaných kritérií. Musí především správně fungovat měnová politika. Míry inflací jednotlivých členských zemí se musí dostatečně přibližovat, aby docházelo k dostačující konvergenci. Na každý stát, který se příliš vzdaluje od průměru nejlepších tří členů eurozóny má tato měnová politika negativní dopad. Česká republika plnila kritérium ve sledovaném období v letech 2009–2010 spolehlivě, a to i poté co si stanovila nový národní inflační cíl, který nabyl platnosti začátkem roku 2010. Původní cíl 3,0 % byl snížen o třetinu na 2,0 %. V srpnu 2012 však již kritérium cenové stability plněno nebylo.

Rok 2009 byl ve znamení výrazně nižších cen energií i potravin v podmínkách globální recese, což se společně s propadem domácí ekonomiky projevilo ve značné dezinflaci, která vyvrcholila ve 2. čtvrtletí 2010. Od té doby dochází k pozvolnému růstu cen, který v roce 2012 zrychlil. Tento růst byl zapříčiněn jednak administrativními opatřeními a také cenami ropy a potravin. K administrativním opatřením patřila zejména dvě zvýšení DPH a to v roce 2010 zvýšením obou sazeb o 1 % a v roce 2012 zvýšením snížené sazby o 4 %. Ve stejných letech se také zvýšila spotřební daň. Inflační tlaky z domácí ekonomiky naopak nebyly doposud patrné. Rok 2011 oproti loňskému roku zaznamenal vzrůst inflace. Nebyl však tak výrazný, jak se očekávalo. V EU se inflace spotřebitelských cen odhadovala až na 3 %. Dostala se jen k hodnotě 1,6 %. Díky tomu Česká republika neměla problém s dodržením daných rozmezí. Hlavní důvod navýšení inflace byl růst cen potravin, nákladů na bydlení, energií, vody a ropy ve světě. Ten měl dopad zvláště na rok 2012, kdy došlo k překročení hranice o 0,4 % a neplnění kritéria. V roce 2013 nemá ČR i přes zvýšení obou sazeb DPH o 1 p.b. na 15 % a 21 % problém a růst spotřebitelských cen se zmírnil.

Tabulka 1: Hodnoty cenové stability v letech 2009 – 2016 (v %)

	2009	2010	2011	2012	2013
Průměr 3 zemí EU s nejnižší inflací	0	0,9	1,6	1,6	0,6
Hodnota kritéria (1. řádek + 1,5 p.b.)	1,5	2,4	3,1	3,1	2,3
Česká republika	0,6	1,2	2,1	3,5	2,1

Predikce	2014	2015	2016
Průměr 3 zemí EU s nejnižší inflací	1,1	1,4	1,4
Hodnota kritéria (1. řádek + 1,5 p.b.)	2,3	2,9	2,9
Česká republika	2,1	1,9	1,1

Zdroj: Vlastní zpracování dle Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně sladění ČR s eurozónou z let 2009, 2010, 2011, 2012 a 2013

Cenový vývoj v České republice bude v letech 2014–2016 vedle standardních faktorů pravděpodobně nadále ovlivňován pouze mírným příspěvkem administrativních opatření. V roce 2014 bude domácí inflace velmi nízká v důsledku souběhu slabé dynamiky regulovaných cen a jen pozvolna oživující ekonomické aktivity. Kritérium cenové stability tak bude splněno i při snížené hodnotě kritéria odrážející skutečnost, že v zemích EU dochází v poslední době rovněž k dezinflaci. Velmi nízká inflace je pak predikována i v roce 2016, kdy se v souladu s platným legislativním stavem předpokládá sjednocení sazeb DPH na 17,5 %. Celkově by tedy kritérium cenové stability mělo být ze strany České republiky letech 2014–2016 plněno s rezervou. Plnění kritéria je však podmíněno tím, že v rozhodném období pro vyhodnocení kritéria nedojde k jiným než dosud plánovaným úpravám nepřímých daní či jiným administrativním opatřením v oblasti spotřebitelských cen, které by měly významný proinflační dopad.

Česká republika úspěšně plnila kritérium cenové stability od roku 2008. Rok 2012 však opět přinesl překročení dané kritériální hranice, které se podařilo v roce 2013 opět odstranit. Predikce napovídají, že kritérium by nadále mělo být plněno bez problémů. (MFČR, 2009; MFČR 2010; MFČR, 2011; MFČR 2012; MFČR, 2013; CNB, 2012; ECB, 2008)

5.2. Plnění kritéria udržitelnosti veřejných financí

Dlouhodobou udržitelnost veřejných financí tvoří dvě části a to rozpočtové kritérium a kritérium zadluženosti. V minulosti se dbalo hlavně na veřejné rozpočty, ale dnes je kontrolován důrazně také státní dluh.

Schodek sektoru vládních institucí

Kritérium stavu veřejných financí nebylo v letech 2009–2012 plněno. Na konci roku 2009 byl s Českou republikou již podruhé v historii zahájen postup při nadměrném schodku (poprvé se tak stalo v letech 2004 – 2008), jelikož se očekávalo překročení referenční hodnoty poměru deficitu sektoru vládních institucí k HDP. V důsledku recese na přelomu let 2008 a 2009 došlo k výraznému zhoršení salda sektoru vládních institucí. Sektor vládních institucí čelil výpadku daňových příjmů vlivem nepříznivého hospodářského vývoje. Také došlo ke zvýšení výdajů spojených se zmírňováním dopadů hospodářské recese. Rozhodnutí o postupu při nadměrném schodku pomáhá České republice se znovu dostat na úroveň tří procent. V roce 2010 se podařilo, pečlivým provedením schválených rozpočtů snížit schodek o celé 1 %. Důvod zlepšení byl pokles mzdových výdajů, výrazné škrty sociální podpory. I v dalších letech 2011 – 2013 vláda dále prováděla konsolidaci veřejných rozpočtů a deficit sektoru vládních institucí postupně klesal. Výjimkou bylo pouze prohloubení deficitu v roce 2012, které odráželo významné jednorázové vlivy v čele s vyrovnáním státu s církvemi. Šlo o započtení celé částky finanční kompenzace ve výši 59 miliard Kč (tj. 15 % HDP, do hospodaření roku 2012) Pro rok 2013 byla zavedena opatření na příjmové straně veřejných rozpočtů a to především zvýšením obou sazeb DPH a dočasné úpravy daně z příjmu fyzických osob (do konce roku 2015). Na druhé straně také došlo k úsporám výdajů peněžitých dávek (důchodů a sociálních dávek), a to dočasnou změnou valorizačního vzorce (také do roku 2015). Tato opatření zapříčinila, že Česká republika po čtyřech letech znovu snížila deficit veřejných financí pod hranici 3 % HDP.

Tabulka 2: Saldo sektoru vládních institucí v letech 2009 – 2016 (v % HDP)

	2009	2010	2011	2012	2013
Hodnota kritéria	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0
Česká republika	-5,8	-4,8	-3,2	-4,4	-2,9

Predikce	2014	2015	2016
Hodnota kritéria	-3,0	-3,0	-3,0
Česká republika	-2,9	-2,9	-2,8

Zdroj: Vlastní zpracování dle Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně sladění ČR s eurozónou z let 2009, 2010, 2011, 2012 a 2013

Návrh státního rozpočtu na rok 2014 a střednědobý výhled pro roky 2015 – 2016 předpokládají stabilizaci celkového salda sektoru vládních institucí těsně pod 3 % HDP. Na základě tohoto výhledu je očekáván pokles vládního deficitu pod referenční hodnotu udržitelným způsobem a v návaznosti na to ukončení procedury při nadměrném schodku a opětovné plnění kritéria veřejných financí od roku 2014.

Z hlediska sladění ekonomiky České republiky s ekonomikou eurozóny a udržitelnosti veřejných financí zůstává řešení strukturálních problémů sektoru vládních institucí zásadní. Na základě Paktu stability a růstu byl pro Českou republiku již v roce 2005 stanoven střednědobý rozpočtový cíl pro strukturální deficit sektoru vládních institucí ve výši 1 % HDP. Při současném nastavení fiskální politiky nebude tento cíl v příštích třech letech naplněn. Strukturální deficit pro rok 2013 je ve výši 1,5 % HDP, v dalších letech je předpokládáno jeho zhoršení až k hodnotě 2,4 % HDP v roce 2016.

Dále přetrvává riziko křehkého oživení české ekonomiky a zhoršení výhledu hospodaření zemí eurozóny. Zpomalení ekonomického růstu by mělo opět vliv zejména na daňové příjmy, jakožto i na některé sociálně orientované dávky, a tím i na saldo sektoru vládních institucí.

Dluh sektoru vládních institucí

Vzhledem k nízké výchozí úrovni dluhu sektoru vládních institucí neměla Česká republika plněním této složky kritéria problémy. Státní dluh v závislosti na HDP se sice zvyšuje každým rokem, ale mezi hranicí 60 % HDP a nynějším stavem je stále vysoká rezerva. Ale jeho pomalý každoroční nárůst je i tak znepokojující. Než propukla krize v roce 2009, bylo zadlužení udržováno na hodnotě kolem 29 % HDP díky progresivnímu hospodářskému růstu. V posledních letech již nebyl hospodářský růst tak rychlý a vládní deficit stále navyšoval každým rokem v průměru o 3 p. b. podíl vládního dluhu na HDP.

Tabulka 3: Dluh sektoru vládních financí v letech 2009 – 2016 (v % HDP)

	2009	2010	2011	2012	2013
Hodnota kritéria	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0
Česká republika	34,2	37,8	40,8	46,1	46,1

Predikce	2014	2015	2016
Hodnota kritéria	60,0	60,0	60,0
Česká republika	47,9	49,0	49,9

Zdroj: Vlastní zpracování dle Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně sladěnosti ČR s eurozónou z let 2009, 2010, 2011, 2012 a 2013

Riziko pro dlouhodobý vývoj hospodaření sektoru vládních institucí představují negativní dopady stárnutí obyvatelstva, jehož procentuální poměr vůči ekonomicky aktivním lidem stále stoupá. Ačkoliv byla v oblasti důchodového zabezpečení provedena poměrně významná opatření, v započatých reformách je nutné dále pokračovat.

Ke splnění kritéria veřejných financí je třeba dlouhodobě plnit obě jeho části, jak vládní deficit, tak kritérium vládního dluhu. Proto Česká republika díky první části toto kritérium v minulosti neplnila, ale rokem 2013 za pomoci postupu v případě nadměrného schodku začíná kritérium veřejných financí opět plnit. Z predikcí plyne, že by Česká republika měla kritérium vládního deficitu dále plnit. Kritérium vládního

dluhu bylo od vstupu do EU splněno pokaždé s rezervou, avšak ta se pomalu začíná tenčít a je nutné tomu věnovat značnou pozornost v budoucnosti. (MFČR, 2009; MFČR 2010; MFČR, 2011; MFČR 2012; MFČR, 2013; CNB, 2012; ECB, 2008)

5.3. Plnění kritéria směnného kurzu

Toto kritérium se stává důležitým až po vstupu státu do kurzového mechanismu ERM II. K datu vstupu se stanoví centrální parity kurzu české koruny k euru a flukтуаční pásmo, ve kterém kurz může kolísat ($\pm 15\%$ od centrální parity). Než se tak stane je tak je kritérium směnného kurzu jen orientační. Česká republika zatím do ERM II nevstoupila.

Pro orientační plnění kritéria směnného kurzu se určuje tzv. Hypotetická centrální parita CZK/EUR. Můžeme simulovat centrální paritu, např. od 1.1.2012 kdy byl kurz 25,800. To znamená, že flukтуаční pásmo, ve kterém by se musel kurz pohybovat po dobu dvou let, by se pohybovalo v rozmezí od 21,930 do 29,670. Z grafu je zřejmé, že měnový kurz se ve sledovaném období pohyboval v hypotetickém flukтуаčním pásmu. Úroveň kurzu byla přitom v průběhu roku 2013 ovlivňována také komunikací ČNB, která signalizovala připravenosti použít měnový kurz v případě potřeby dalšího uvolnění měnových podmínek po dosažení dolní hranice úrokových sazeb. V listopadu 2013 zahájila ČNB přímé intervence na devizovém trhu za účelem dalšího uvolnění měnových podmínek, které vedly k oslabení kurzu na hodnoty mezi 27 až 28 CZK/EUR. Tato hodnota stále zůstává v rámci hypotetického flukтуаčního pásma. Režim používání kurzu jako dalšího nástroje uvolněné měnové politiky přitom nelze vnímat jako nastavení centrální parity směřující k přijetí eura. Kurzový závazek ČNB je dlouhodobý a bude platit tak dlouho, dokud ČNB nezíská jistotu, že významně kleslo riziko podstřelování inflačního cíle ve výši 2 %. Z grafu je také čitelné, že po krizi světové ekonomiky od roku 2010 kurz hodnoty kolísání kurzu jsou poměrně malé až do intervencí ČNB v roce 2013.

Graf 1: Nominální měnový kurz CZK/EUR v období 2009 - 2013

Zdroj: (Kurzy.cz, 2014)

Délka setrvání členské země EU v mechanismu je Smlouvou stanovena minimálně na dva roky před vyhodnocením připravenosti na přijetí eura. Z dokumentů Strategie přistoupení ČR k eurozóně ze září roku 2003 a Aktualizované strategie přistoupení ČR k eurozóně ze srpna roku 2007 vyplývá, že se vláda a ČNB shodují na setrvání České republiky v ERM II jen po minimálně nutnou dobu. Z toho současně vyplývá, že by se Česká republika měla zapojit do ERM II teprve po dosažení vysoké míry ekonomické sladěnosti a po vytvoření předpokladů pro to, aby jí bylo umožněno krátce po vyhodnocení kurzového kritéria přijmout euro. Zapojení České republiky do ERM II by se navíc mělo odehrát v podmínkách stabilní situace v tuzemské ekonomice, stability světových finančních trhů i příhodných investičních nálad vůči České republice a celému středoevropskému regionu. (MFČR, 2009; MFČR 2010; MFČR, 2011; MFČR 2012; MFČR, 2013; CNB, 2012; ECB, 2008)

5.4. Plnění kritéria konvergence dlouhodobých úrokových sazeb

Poslední kritérium se vyhodnocuje pomocí porovnáním úrokových měr třech zemí s nejnižší inflací s úrokovou mírou ČR.

Od roku 2004 kdy Česká republika vstoupila do EU, plní kritérium velice spolehlivě. Její úroková sazba je srovnatelná se státy podle, kterých je kritérium hodnoceno. Navíc můžeme vidět, že úrokové sazby ČR mají od roku 2010 kontinuálně klesající tendenci.

Tabulka 4: Dlouhodobé úrokové sazby pro konvergenční účely (v %)

	2009	2010	2011	2012	2013
Průměr 3 zemí EU s nejnižší inflací	3,9	4,0	3,3	3,1	2,9
Hodnota kritéria (1. řádek + 2,0 p.b.)	5,9	6,0	5,3	5,1	4,9
Česká republika	4,8	4,2	3,7	2,8	2,2

Predikce	2014	2015	2016
Průměr 3 zemí EU s nejnižší inflací	3,5	3,1	3,3
Hodnota kritéria (1. řádek + 2,0 p.b.)	5,5	5,1	5,3
Česká republika	2,3	2,7	3,1

Zdroj: Vlastní zpracování dle Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně sladění ČR s eurozónou z let 2009, 2010, 2011, 2012 a 2013

Dodržení fiskální konsolidace se projevuje v dlouhodobě stabilním a kvalitním ratingovém hodnocení České republiky a bezproblémovém upisování českých státních dluhopisů, což přispívá ke stabilitě jejich výnosů.

Vzhledem ke stále existujícím a ne zcela vyřešeným dluhovým problémům v eurozóně je predikce pro roky 2014-2016 zatížena určitými riziky. Na základě dosavadního vývoje se však lze domnívat, že by Česká republika neměla mít problémy s plněním tohoto konvergenčního kritéria ani v následujícím období. Podstatnou podmínkou je však zachování důvěry finančních trhů ve střednědobou konsolidaci a dlouhodobou udržitelnost českých veřejných financí.

Česká republika splňuje konvergenční kritérium úrokových sazeb bez problému a se značnou rezervou. ČNB nepredikuje žádnou výraznou změnu v dalších letech. (MFČR, 2009; MFČR 2010; MFČR, 2011; MFČR 2012; MFČR, 2013; CNB, 2012; ECB, 2008)

6. Závěr

Projekt jednotné měny euro se stal největším projektem Evropské unie 90. let. Zavedení Hospodářské a měnové unie se tímto stalo základním cílem EU. Euro má propojit členské státy a tím zjednodušit volný pohyb osob, výrobních faktorů a finančních zdrojů. K dosažení tohoto cíle je nutné sladění ekonomického vývoje jednotlivých států EU.

Ke sladění rozdílné hospodářské úrovně států usilujících o vstup do eurozóny je nutné udržitelné plnění konvergenčních kritérií, která stanovuje Maastrichtská smlouva, a také slučitelnost právních předpisů s legislativou EU. Tyto podmínky platí i pro Českou republiku od 1. května 2004, kdy vstoupila do EU.

Výše zmiňovaná kritéria jsou dodržení cenové stability, stability měnového kurzu, stálé konvergence úrokových sazeb a kritéria udržitelnosti veřejných financí jako jsou vládní deficit a zadlužení.

S plněním cenové stability neměla Česká republika problém až na rok 2012, kdy překročila hranici o 0,4%. Predikce napovídá, že i v následujících letech bude plnění bezproblémové. Sledovanou dobou plnění kritéria před závěrečným šetřením je jeden rok.

Stabilita měnového kurzu se dá formálně hodnotit až po vstupu do ERM II. Avšak pokud by byla ČR součástí, kritérium by plnila i přes velké ovlivňování kurzu Českou národní bankou v roce 2013. Ke splnění kritéria se vyžaduje dvouletá účast v ERM II.

Česká republika plní kritérium konvergence úrokových sazeb velmi spolehlivě. Dokonce je její úroková sazba srovnatelná se třemi nejlepšími státy eurozóny a od roku 2010 úrokové sazby kontinuálně klesají. Doba sledování o plnění kritéria je stejná jako u cenové stability.

Největší problém představuje pro Českou republiku dodržení schodku státního rozpočtu. Důkazem tohoto tvrzení je i druhé zařazení do postupu při nadměrném schodku z roku 2009 (První bylo v letech 2004-2008). Avšak v roce 2013 se podařilo dodržet i toto kritérium, a jelikož kritérium vládního dluhu je dodržováno spolehlivě a dlouhodobě, bude i v dalších letech plnit Česká republika i kritérium udržitelnosti veřejných financí.

V roce 2013 Česká republika plnila všechny kritéria až na slučitelnost právních předpisů. Z predikcí můžeme vyčíst, že plnění kritérií do budoucna by mělo být úspěšné a Česká republika by se tak mohla po sloučení právních předpisů stát členem eurozóny. Fiskální problémy části zemí eurozóny vedly k návrhům a postupné implementaci významných institucionálních změn ve fungování měnové unie, přičemž tyto změny mění podmínky a závazky plynoucí z případného členství České republiky v eurozóně. Finanční náklady na případné členství se vlivem toho zvyšují. Současná a zejména pak projektovaná budoucí podoba rámce fungování eurozóny se vlivem probíhajících změn stále více vzdalují od stavu, který panoval v době, kdy Česká republika vstupovala do EU a kdy se zavázala přijmout euro. Současnou situaci v eurozóně lze hodnotit jako zklidnění akutních projevů dluhové krize na finančních trzích, ale nikoliv jako definitivní vyřešení jejích příčin. Tyto skutečnosti a přetrvávající nejistota ohledně budoucí podoby měnové unie, se současná situace nejeví jako příznivá pro přijetí eura v České republice.

Ministerstvo financí a Česká národní banka s ohledem na zmíněné skutečnosti prozatím doporučují nestanovovat cílové datum pro vstup do eurozóny. Česká republika by také neměla usilovat o vstup do kurzového mechanismu ERM II.

7. Seznam použitých zdrojů

Knižní zdroje

BOHÁČOVÁ, I., JENÍČEK, V., SVATOŠ, M. Evropská integrace. Praha: PEF ČZU v Praze, 2002. ISBN 80-213-0983-0.

BRŮŽEK, A. Evropská měnová integrace. Praha: VŠE, 1996. ISBN 80-7079-151-9.

BRŮŽEK, A. Závěrečná fáze realizace Evropské měnové unie a společné měny euro. Praha: VŠE, 2002. ISBN 80-245-0438-3.

CIHELKOVÁ, E., JAKŠ J. Evropská integrace - Evropské unie. Praha: VŠE, 2004. ISBN 80-245-0854-0.

EVROPSKÁ KOMISE. Jedna měna pro jednu Evropu. Cesta k euru. Belgie: Evropské společenství, 2007. ISBN 92-79-04472-9.

HOLUB, A. a kol. Česká ekonomika na cestě do Evropské unie. Praha: VŠE, 2003. ISBN 80-86419-43-6.

MARKOVÁ, J. Mezinárodní měnová spolupráce. Praha: Oeconomica, 2006. ISBN 80-245-1053-7.

ZAHRADNÍK, P. Vstup do Evropské unie – přínosy a náklady konvergence. Praha: C.H.Beck, 2003. ISBN 80-7179-472-4.

BALLA, J. Evropská integrace. 1.vyd.Praha: Advertis, 2000.ISBN 80-900907-0-2.

CIHELKOVÁ, E. Vnější ekonomické vztahy evropské unie. 1. Vyd. Praha: Beck, 2003. ISBN 80-7179-804-5.

DĚDEK, O. Historie evropské měnové integrace. 1. Vyd. Praha: Beck, 2008. ISBN 978-80-7400-076-8.

PELTRÁM, A. a kol. Evropská integrace a Česká republika. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2009. ISBN 978-80-247-2849-0.

Internetové zdroje

NKS, Euro a Česká republiky – Náklady a rizika [online]. Aktualizováno 2013-12-1 [cit. 2014-08-21]. Dostupné z: <http://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/vyhody-a-rizika-eura/naklady-a-rizika>.

NKS, Euro a Česká republiky – Výhody pro spotřebitele [online]. Aktualizováno 2013-12-1 [cit. 2014-08-21]. Dostupné z: <http://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/vyhody-a-rizika-eura/vyhody-pro-spotrebitele>.

NKS, Euro a Česká republiky – Výhody pro podniky [online]. Aktualizováno 2013-12-1 [cit. 2014-08-21]. Dostupné z: <http://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/vyhody-a-rizika-eura/vyhody-pro-podniky>.

NKS, Euro a Česká republiky – Makroekonomické přínosy [online]. Aktualizováno 2013-12-1 [cit. 2014-08-21]. Dostupné z: <http://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/vyhody-a-rizika-eura/makroekonomicke-prinosy>.

NKS, Euro a Česká republiky – Institucionální zajištění [online]. Aktualizováno 2013-12-1 [cit. 2014-08-21]. Dostupné z: <http://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/narodni-plan-zavedeni-eura/institucionalni-zajisteni>.

NKS, Euro a Česká republiky – Procedura přijetí eura [online]. Aktualizováno 2013-12-1 [cit. 2014-08-21]. Dostupné z: <http://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/narodni-plan-zavedeni-eura/procedura-prijeti-eura>.

NKS, Euro a Česká republiky – Duální označování [online]. Aktualizováno 2013-12-1 [cit. 2014-08-21]. Dostupné z: <http://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/narodni-plan-zavedeni-eura/dualni-oznacovani>.

NKS, Euro a Česká republiky – Zavedení eurového oběživa [online]. Aktualizováno 2013-12-1 [cit. 2014-08-21]. Dostupné z: <http://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/narodni-plan-zavedeni-eura/zavedeni-euroveho-obeziva>.

NKS, Euro a Česká republiky – Stažení korunového oběživa [online]. Aktualizováno 2013-12-1 [cit. 2014-08-21]. Dostupné z: <http://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/narodni-plan-zavedeni-eura/stazeni-korunoveho-obeziva>.

NKS, Euro a Česká republiky – Přepočet peněžních částek [online]. Aktualizováno 2013-12-1 [cit. 2014-08-21]. Dostupné z: <http://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/narodni-plan-zavedeni-eura/prepocet-peneznich-castek>.

NKS, Euro a Česká republiky – Scénář přijetí eura [online]. Aktualizováno 2013-12-1 [cit. 2014-08-21]. Dostupné z: <http://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/narodni-plan-zavedeni-eura/scenar-prijeti-eura>.

NKS, Euro a Česká republiky – Institucionální zajištění [online]. Aktualizováno 2013-12-1 [cit. 2014-08-21]. Dostupné z: <http://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/narodni-plan-zavedeni-eura/institucionalni-zajisteni>.

Wikipedia, Evropské společenství uhlí a oceli [online]. Aktualizováno 2014-5-27 [cit. 2014-08-22]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Evropsk%C3%A9_spole%C4%8Denstv%C3%AD_uhl%C3%AD_a_oceli.

Wikipedie – Eurozóna [online]. Aktualizováno 2014-1-2 [cit. 2014-08-21]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Eurozóna>.

Wikipedie – Euro [online]. Aktualizováno 2014-7-3 [cit. 2014-08-21]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Euro>.

Wikipedia – Evropská unie [online]. Aktualizováno 2014-8-6 [cit. 2014-08-23]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Evropská_unie.

Český rozhlas, Tři pilíře [online]. Aktualizováno 2014-4-11 [cit. 2014-08-23]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/evropskaunie/informace/_zprava/522033.

ECB, Hospodářská a měnová unie – Etapy HMU [online]. Aktualizováno 2011-6-14 [cit. 2014-08-23]. Dostupné z: <https://www.ecb.europa.eu/ecb/history/emu/html/index.cs.html>.

ECB, Protokol o kritériích konvergence [online]. Aktualizováno 2008-1-1 [cit. 2014-08-31]. Článek 1. Dostupné z: http://www.ecb.int/ecb/legal/pdf/cs_protocol_13_fromc_c_11520080509cs02010328.pdf.

Europa.eu – Smlouvy EU [online]. Aktualizováno 2010-7-11 [cit. 2014-08-20]. Dostupné z: http://europa.eu/eu-law/decision-making/treaties/index_cs.htm.

ČNB, Kritéria konvergence [online]. Aktualizováno 2003-12-31 [cit. 2014-09-01]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/o_cnb/mezinarodni_vztahy/cr_eu_integrace/eu_integrace_04.html.

ČNB, Kurzový mechanismus ERM II a kurzové konvergenční kritérium [online]. Aktualizováno 2005-05-17 [cit. 2014-09-01]. Dostupné z: <http://www.cnb.cz/cs/obecne/rozsirene-vyhledavani.jsp?cnb-folder=&cnb-search-area=czech-version&cnb-search-all-words=&cnb-search-exact-words=&cnb-search-any-words=plnění%20konvergenčních%20kritérií&cnb-number-result=10&cnb-from-day=&cnb-from-month=&cnb-from-year=&cnb-to-day=&cnb-to-month=&cnb-to-year=&cnb-search-action=search&page=3>.

MFČR, Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií stupně sladění ČR s eurozónou - 2009 [online]. Vyd. 2009-12-21 [cit. 2014-08-31]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/monitoring/maastrichtska-kriteria-a-sladenost-cr/2009/vyhodnoceni-plneni-maastrichtskych-konve-1080>.

MFČR, Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií stupně sladění ČR s eurozónou - 2010 [online]. Vyd. 2010-12-22 [cit. 2014-08-31]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/monitoring/maastrichtska-kriteria-a-sladenost-cr/2010/vyhodnoceni-plneni-maastrichtskych-konve-1081>.

MFČR, Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií stupně sladění ČR s eurozónou - 2011 [online]. Vyd. 2011-12-14 [cit. 2014-08-31]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/monitoring/maastrichtska-kriteria-a-sladenost-cr/2011/vyhodnoceni-plneni-maastrichtskych-konve-1082>.

MFČR, Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií stupně sladění ČR s eurozónou - 2012 [online]. Vyd. 2012-12-20 [cit. 2014-08-31]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/monitoring/maastrichtska-kriteria-a-sladenost-cr/2012/vyhodnoceni-plneni-maastrichtskych-konve-10364>.

MFČR, Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií stupně sladění ČR s eurozónou - 2013 [online]. Vyd. 2013-12-18 [cit. 2014-08-31]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/monitoring/maastrichtska-kriteria-a-sladenost-cr/2013/vyhodnoceni-plneni-maastrichtskych-konve-15684>.

Kurzycz. Statický graf kurzu euro/česká koruna (EUR/CZK), vybraná historie [online]. Aktualizováno 2014-08-29. [cit. 2014-08-29]. Dostupné z: <http://www.kurzy.cz/kurzy-men/kurzy.asp?A=G&V=3&m1=CZK&m2=EUR&od=1.1.2009&do=31.12.2013&T=0>

Eridanus. Základy evropské integrace [online]. Vyd. 2012-5-6. [cit. 2014-08-29]. Dostupné z: http://www.eridanus.cz/_ELearning/VSMVV/Evropska_integrace1/kapitola_1.htm#Cile_kapitoly.

Smlouva o fungování evropské unie. Neoficiální konsolidovaná verze. [online]. Vyd. 2008-1-1 [cit. 2014-08-31]. Článek 140 odst. 1. Dostupné z: www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=20555.

ČNB, Kritéria konvergence [online]. [cit. 2014-08-31]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/o_cnb/mezinarodni_vztahy/cr_eu_integrace/eu_integrace_04.html

ECB, Protokol o kritériích konvergence [online]. [Cit. 2014-09-01]. 2008 (Revize 1). Článek 4. Dostupné z: http://www.ecb.int/ecb/legal/pdf/cs_protocol_13_from_c_11520080509cs02010328.pdf.

8. Přílohy

Příloha č. 1.: Seznam grafů, obrázků a tabulek

Seznam grafů:

Graf 1: Nominální měnový kurz CZK/EUR v období 2009 – 2013

Seznam obrázků:

Obrázek 1.: Mapa Evropské unie k 1. červenci 2013

Obrázek 2.: Tři pilíře EU

Obrázek 3.: Oficiální goniometrické parametry znaku eura

Obrázek 4.: Evropské země používající euro jako svou měnu

Obrázek 5.: Institucionální zajištění zavedení eura v ČR

Obrázek 6.: Scénář přijetí eura v ČR

Seznam tabulek:

Tabulka 1: Hodnoty cenové stability v letech 2009 – 2016 (v %)

Tabulka 2: Saldo sektoru vládních institucí v letech 2009 – 2016 (v % HDP)

Tabulka 3: Dluh sektoru vládních financí v letech 2009 – 2016 (v % HDP)

Tabulka 4: Dlouhodobé úrokové sazby pro konvergenční účely (v %)

Příloha č. 2.: Seznam použitých zkratek

CZK	- Česká koruna
ČNB	- Česká národní banka
ČR	- Česká republika
DPH	- Daň z přidané hodnoty
ECB	- Evropská centrální banka
ECU (EMU)	- Evropská měnová jednotka (<i>European Currency Unit</i>)
EHS	- Evropské hospodářské společenství
EMI	- Evropský měnoví institut
ERM	- Mechanismus měnových kurzů (<i>Exchange Rate Mechanism</i>)
ERM II	- Mechanismus měnových kurzů II (<i>Exchange rate Mechanism II</i>)
ES	- Evropské společenství
ESAE	- Evropské společenství atomové energie
ESUO	- Evropské sdružení uhlí a oceli
ESVO	- Evropské sdružení volného obchodu
EU	- Evropská unie
EUR	- Euro
ESCB	- Evropský systém centrální bank
HDP	- Hrubý domácí produkt
HICP	- Harmonizovaný index spotřebitelských cen (<i>Harmonised index of consumer prices</i>)
HMU	- Hospodářská a měnová unie
MFČR	- Ministerstvo financí České republiky
NKS	- Národní koordinační skupina pro zavedení eura
OSN	- Organizace spojených národů
RVHP	- Rada vzájemné hospodářské pomoci
USD	- Americký dolar (<i>United States Dollar</i>)

Příloha č. 3.: Eurobankovky

Příloha č. 4.: Euromince

Zdroj: (Euromince a Eurobankovy) Euroskop.cz, Encyklopedie EU – Evropská měna [online]. Aktualizováno 2014-05-16 [cit. 2014-08-31]. Dostupné z: <<https://www.euroskop.cz/52/sekce/evropska-mena/>>